

D'ARREU

"Nabius - Full del Consell" és el nom que el Consell Cultural de les Valls d'Àneu donava al dossier central de la seva revista *Àrnica*. El dossier central d'aquesta revista del mes de març del 2003 portava el títol de "Joan Coromines i el Pirineu" i fou realitzat pel nostre consoci Albert Turull. Podeu veure'n la recensió a la secció de bibliografia d'aquest mateix butlletí. Ara aquesta revista plega i ho lamentem profundament perquè quan arribava a les nostres mans era com si ens arribés una alenada d'aire fresc pirinenc amb sentors de les valls d'Àneu. Deixant a part l'aspecte material de la revista, que era molt agradable tant per la presentació com per la cura amb què era feta, el contingut no ens decebia mai i arribàvem a la darrera plana amb l'exclamació: "Vaja! Ja s'ha acabat! Quina llàstima!". Era un contingut molt variat: entrevistes a persones que destaquen per alguna activitat remarcant-ne molt l'aspecte humà, articles sobre formes de la vida agrícola, ramadera, social o comercial d'aquelles valls -formes de vida que van desapareixent-, articles sobre altres terres, memòries de persones originàries de les valls o que hi han viscut i que expliquen detalls molt vius de la nostra història recent, articles sobre literatura, poetes i escriptors, articles sobre entitats i institucions, ressenyes d'actes celebrats a les valls, crítica de llibres, etc. I tot això emmarcat en unes seccions els noms d'algunes de les quals per ells mateixos ja et transportaven al món pirinenc: "Nial", "Lo vistaire", "Manairons", "Beçulla", "Nabius", "La mosquera", "La llucana", "Salispàs", "Lo coder", "Vent de port", etc. A l'amic Ferran Rella, director d'*Àrnica*, i als seus col·laboradors us diem sincerament que trobarem a faltar aquesta revista. De veritat.

A les pàgines 57 a 59 del número 11 (abril del 2003) del *Bulletin des Sciences Géographiques*, publicat per l'Institut National de Cartographie et Télédétection, d'Alger (Algèria), hi ha un petit article escrit per Brahim Atoui, membre d'aquell institut, que porta per títol "La Normalisation Toponymique et les Systèmes de Translittération". En aquest article s'explica de forma molt condensada que la normalització toponímica consisteix en l'establiment, per una autoritat toponímica reconeguda, d'un conjunt de regles i de criteris normatius aplicables al tractament uniformitzat dels topònims, amb l'objectiu essencial de garantir l'univocitat del topònim, és a dir, una manera única de designar i d'escriure un lloc. Esmenta i explica tres nivells de normalització: el nacional, és a dir, a l'interior de cada Estat; el regional, dintre d'una àrea lingüística i geogràfica compartida per diversos països, i l'internacional, per al conjunt dels noms terrestres i extraterrestres. Pel que fa a la transliteració esmenta, descriu i compara dos sistemes per representar les lletres àrabs amb caràcters llatins: el sistema de Beirut, del 1972, i el sistema de l'Institut Géographique National francès, del 1967, inspirat per la fonètica francesa.

A la pàgina 72 del mateix *Bulletin des Sciences Géographiques* hom dona notícia de l'aparició del llibre *La toponymie urbaine. Significations et enjeux*, sota la direcció de Jean-Claude Bouvier

i de Jean-Marie Guillon, editat per L'Harmattan. Traduïm el comentari que en fa: "Esmentar un lloc no és una cosa anodina. Se sap des de fa molt de temps per la toponímia del terror que els especialistes han treballat. Ara es descobreix el mateix pel que fa a la toponímia urbana. És la primera vegada que investigadors de disciplines diverses -lingüistes, geògrafs, sociòlegs, historiadors- es prenen la qüestió formalment, proposen mètodes d'anàlisi, indiquen pistes de recerca i apunten els reptes que s'amaguen sota la banalitat dels noms dels carrers. La toponímia urbana és una eina de coneixement que cal prendre's seriosament. Darrere d'aquesta toponímia hi ha la llengua, l'espai, costums i fets ordinaris, records que es complementen o s'oposen, tota una història que es desenvolupa segle a segle. Els divuit apartats de què consta aquesta obra cobreixen aquesta història des de l'edat mitjana fins al segle XX. Aquests apartats es refereixen principalment a la França meridional i a Itàlia, però també ultrapassen els Pirineus i la Mediterrània".

El divendres 10 d'octubre del 2003, el nostre consoci Eveli Villuendas i Gibert va fer una xerrada sobre "Toponímia i antroponímia catalanes" a la Fundació Hervás Amezcua, de Gavà. Aquesta fundació es dedica a divulgar l'obra pictòrica i artística del pintor Antonio Hervás Amezcua, resident a Gavà i originari de Bélmez de la Moraleda, a la província de Jaén. La xerrada es va centrar en la influència que, dins la nostra onomàstica, han tingut les llengües dels diferents pobles que han vingut a l'àmbit català o que hi han passat i la importància de les aportacions llatina i germànica. També s'hi va remarcar el coneixement creixent de la importància de les aportacions musulmana i berber.

Antoni Margarit Tayà ha iniciat l'edició d'una obra en deu fascicles d'unes quaranta pàgines cadascun, anomenada *Olèrdola medieval. Recull de notes per a la seva història*. L'autor diu que aquest llibre vol ser un ampli recull de dades espigolades en la documentació consultada, que permeti una bona aproximació a la veritable història dels qui realitzen el repoblament del país durant els segles X, XI i XII, esbrinant, tant com es pugui, qui foren, d'on venien, quins afanys els motivaven i quina era la configuració d'aquella societat que ells constituïren. També exposa que el llibre pretén amagar d'objectivitat històrica el camp de la investigació, per ajudar a superar les moltes interpretacions errònies que s'hi han instal·lat com si fossin veritables, semblant els llibres de la nostra història de llegendes i falsedats. L'obra, d'unes tres-cents cinquanta pàgines, no pretén pas ser exhaustiva, sinó una porta oberta per a la realització d'altres treballs. Trobareu una petita recensió dels dos primers fascicles a la secció de bibliografia d'aquest mateix butlletí. Per adquirir fascicles podeu adreçar-vos a: Antoni Margarit Tayà, plaça de l'Església, 2, 08798 Sant Cugat Sessgarrigues.

La revista *Golany* editada per l'Ajuntament de Sant Miquel de Campmajor continua la publicació del recull de toponímia del terme municipal. En el número 14, corresponent al segon semestre del 2003, estudia un petit sector d'uns dos quilòmetres quadrats situat al sector nord-oest del terme i comprès entre el santuari del Collell i el camí de Sant Miquel de Campmajor a Briolf. Hi consten trenta-dos topònims i, com en els reculls anteriors, cada topònim va acompanyat d'una petita descripció i d'un número que permet situar-lo en una còpia del mapa a escala 1:5.000 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya que figura reproduït a la revista. La informació anterior sobre aquest recull va ser publicada en el nostre butlletí interior número 90 (setembre 2002).

El Departament de Lingüística de la Universitat de Pisa (Itàlia) ens comunica que d'acord amb les decisions preses a l'assemblea general de l'International Council of Onomastic Sciences (ICOS), que tingué lloc a Uppsala (Suècia) el 24 d'agost del 2002, aquella universitat organitza el XXII Congrés Internacional de les Ciències Onomàstiques, que es farà del 28 d'agost al 4 de setembre del 2005.

El tema general del congrés serà "Els noms en el temps i en l'espai" i s'estructurarà segons les seccions i subseccions següents:

1. **Onomàstica i lingüística.** a) Fonologia i gramàtica. b) Semàntica i etimologia.
2. **Onomàstica i societat.** a) Sistemes onomàstics en el passat. b) Sistemes onomàstics en el present.
3. **Onomàstica literària.** a) Teoria i mètodes. b) Els noms en els gèneres literaris.
4. **Antroponomàstica.** a) Antroponomàstica històrica. b) Antroponomàstica etnicsocial.
5. **Toponímia.** a) Microtoponímia. b) Macrotoponímia.
6. **Els altres noms.** a) Noms d'objectes, animals i institucions. b) Noms de les marques.

També s'hi preveuen seccions especials com: Onomàstica i mètodes d'ense-nyament, Onomàstica i informàtica, Onomàstica i media i Terminologia onomàstica. Les llengües oficials del congrés són l'anglès, l'alemany, el francès i l'italià.

Els drets d'inscripció són de 90 per als membres de l'ICOS, 100 per als altres congressistes i 45 per a estudiants i acompanyants.

Per a més informació us podeu adreçar a: Maria Giovanna Arcamone, Universtà di Pisa, Dipartimento di Linguistica, Pisa (Itàlia). Adreça electrònica: arcamone@ling.unipi.it

HOSTALS AUTÈNTICS I FALSOS BISBES

En un estudi sobre cartografia de Menorca publicat a *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, Tomàs Vidal Bendito escriu: "Quan s'aixeca un mapa per primer cop, sobre el terreny, els topònims que enregistra un topògraf són la pura transcripció del que diu, de viva veu, l'informador local. La cosa es complica si els protagonistes parlen diferents llengües, i això fou freqüent a Menorca. Per exemple, en un mapa surt un lloc, prop de Ciutadella, amb l'enigmàtic nom de *Sustal* que no és més que la forma en què un cartògraf, possiblement anglès, transcrigué el terme *s'Hostal*. Més espectacular encara és la transformació a través del temps, del cap de Llebeig, a l'illa de l'Aire (Menorca), en el cap del Bisbe, avui consolidat. Un cartògraf anglès escrigué cap de *l'Eveche* i un altre, possiblement francès, llegí *l'Evêque* i com que sabia una mica de català escrigué "cap del Bisbe" i cap del Bisbe ha quedat".